

Tremtinys

LIETUVOS POLITINIŲ KALINIŲ IR TREMTINIŲ SĄJUNGOS SAVAITRAŠTIS

www.lpkts.lt

Trisdešimt šeštieji leidybos metai. Eina nuo 1988 m. spalio 28 d.

2024 m. rugsėjo 6 d.

Nr. 33 (1583)

Artimieji kūną atpažino tik iš drabužių

**Antanas BAJERČIUS,
Rimantas SIMOKAITIS**

Lietuvos šaulių sąjungos Suvalkijos šaulių 4-osios rinktinės Kudirkos Naumiesčio 410-osios kuopos šauliai pastatė atminimo kryžių partizanų Amžinojo poilsio vietoje. Partizanas Justinas Čiulkinys, gimęs 1923 m. lapkričio 24 d., buvęs generolo Povilo Plechavičiaus Lietuvos vietinės rinktinės karys, Tauro apygardos Žalgirio rinktinės partizanas, 1945 m. rugsėjo 22 d. žiauriai nužudytas sovietinių okupantų. J. Čiulkinys palaidotas Šiurpiškių kaimo kapinaitėse, esančiose netoli Voverių kaimo Kidulių seniūnijoje, Šakių rajone. Kartu su J. Čiulkiniu palaidotas dar vienas partizanas, kurio vardas ir pavardė nežinomi.

J. Čiulkinys gimė Daukantiškių kaime (Gelgaudiškio sen., Šakių rajonas). Partizano tėvai Marcelė ir Pranas augino gausią šeimą. Justinui teko ne tik padėti tėvams ūkyje, bet ir patirti samdinio dalią. Jis 1944 m. įstojo į generolo Povilo Plechavičiaus Lietuvos vietinę rinktinę. Antrosios sovietinės okupacijos metu, norėdamas išvengti patekimo į sovietinę armiją, tapo naikinamojo bataliono kovotoju (stribu) Gelgaudiškyje. 1945 m. liepos 8 d., antrą valandą nakties, iš Gelgaudiškio NKGB pabėga visa budinti pamaina: trys milicininkai ir devyni sribai, tarp kurių buvo ir Justinas. Jie išsineša tris rankinius kulkosvaidžius, tris automatus ir dvylikta šautuvų. Bėgliai įsijungė į partizanų, tada vadintų „Vanagais“, gretas.

(keliamo į 4 psl.)

LSS Suvalkijos šaulių 4-osios rinktinės Kudirkos Naumiesčio 410-osios kuopos šauliai: Rimantas Simokaitis, Gintaras Korsakas, Antanas Varankovas

Kelionė po Šakių kraštą

Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjungos Kauno filialo nariai praėjusią savaitę keliavo po Šakių kraštą. Norėta pasidžiaugti gražiomis, paskutinėmis vasaros dienomis, aplankyti mažus miestelius. Kaip sakė filialo pirmininkas Vladas Sungaila, „svarbu ne tik susipažinti su savo krašto istorija, aplankyti svarbius lankytinų vietovių objektus, bet ir pabendrauti vieni su kitais, pailsėti, pasigrožėti besibaigiančios vasaros gamta“.

Pirmiausia buvo aplankytas vaizdingas Plokščių miestelis, nusidriekęs kairėje Nemuno pusėje. Miestelio senovę liudija trys piliakalniai: Stulgių, Vaiguviškių, Šilvėnų. Pirmoji miestelio medinė bažnyčia pastatyta 1670 m., dabartinė – 1868 m. Plokščiai garsėja unikalioje vietoje – Vaiguvos upeliu – gatve, ku-

ria buvo gera pasivaikščioti gailių rytmetį, besigrožint meno kūriniams ir skanaujant pasivaikščiotojų padėtais obuoliais. Keliautojai aplankė aštuoniolikai savanorių, žuvusių 1919–1921 metų kovose už nepriklausomybę, pagerbti 1940 m. pastatytą paminklą, išlikusį per visus okupacijos metus. Šis pamink-

las yra pagrindinis Plokščių tremtinių ir kankinių memorialo akcentas.

Viena įdomiausių miestelio vietų yra Didžiupio upelio slėnis, vadinamas Šventaduobe. Į Šventaduobę veda tautodailininko Zigmo Sederavičiaus medžio skulptūromis puoštas takas.

(keliamo į 2 psl.)

Nuo Sudargo piliakalnių, išsidėsčiusių ant Nemuno kranto, panorama užburianti

„Ranka – rankon, širdis – širdin“ – Baltijos kelio 35-erių metų paminėjimai

Irina PAŽERECKIENĖ

Jurbarko rajone, Šimkaičių girioje, prie Jono Žemaičio-Vytauto bunkerio vyko Baltijos kelio 35-erių metų paminėjimas. Šia proga buvo rodomas Klaipėdos jaunimo dramos teatro spektaklis „Miškelis“, pasakojantis apie Rainių tragediją.

Prie generolo Jono Žemaičio-Vytauto vadovietės-bunkerio Šimkaičių girioje (keliamo į 7 psl.)

Užsiprenumeruokite „Tremtinį“!

Prenumerata priimama bet kuriame „Lietuvos pašto“ skyriuje, per „Lietuvos pašto“ laiškiniuką, paskambinus informacijos telefonu +370 700 55 400, internetu „prenumeruok.lt“.

Laikraštis išeina 4 kartus per mėnesį. Prenumeratos indeksas 0117.

1 mėn. – 4,48 Eur; 3 mėn. – 13,44 Eur.

Kelionė po Šakių kraštą

(atkelta iš 1 psl.)

Pirmasis altorėlis ir koplytėlė buvo mediniai, pastatyti 19 a. Tarpukaryje vietos ūkininkas Šventaduobę atnaujino – išmūrytas altorėlis ir siena. Prie šlaite esančios atviros koplytėlės teka šaltinėlis, turintis stebuklingų gydomųjų galių. Šioje vietoje vyksta religiniai ir kultūriniai renginiai.

Iš Plokščių keliauta į Gelgaudiškį. Galbūt daugelis jau ne kartą lankęsis šio miestelio dvare, tačiau buvo gera dar kartą pasigrožėti vienu originaliausių Lietuvos dvarų ansambliu, rūmų puošyba, Gelgaudiškio parku, vertingiausiu Suvalkijos regione, pasidairyti po apylinkes, užkopus į dvaro bokštą.

Kitas šio krašto traukos objektas – Sudargo piliakalniai, išsidėstę ant Nemuno kranto, prie sienos su Kaliningrado sritimi, pačiame Šakių rajono pakrastyje. Piliakalniai mena lietuvių kovas su kryžiuočiais. Jie po Kernavės piliakalnių laikomi svarbiausiais istorine, archeologine ir kultūrine prasme. Viduramžiais čia stovėjo viena svarbiausių gynybinių pilių kovose su kryžiuočiais. Jų pulkai dažnai puldinėjo Sudargą, ir 1317 metais kryžiuočiams pavyko sudeginti Sudargo pilį, gynusią kelią į Lietuvą. Kautynėse didikas Sudargas žuvo, o jo šeimyna pateko į nelaisvę. Gyvenvietė buvo žvėriškai nusiaubta. Po šių įvykių pilis neatstatyta, tačiau pati gyvenvietė neišnyko. Sudargas taip pat reikšminga vieta Lietuvos

knygnešių istorijoje, čia buvo Didžiojo knygnešio Martyno Sederevičiaus veiklos centras.

Šakiai – miestas Lietuvos pietvakariuose, į vakarus nuo Kauno. Miesto centre yra keturkampė aikštė, kurioje pasiklausyta grojančių fontanų. Kaip rašoma istoriniuose šaltiniuose, 1599 m. minimas Gelgaudiškio dvaro Šakaičių kaimas. 1719 m. Šakaičiai pavadinti Šakiais, pastatyta bažnyčia. 18 a. 3–4 dešimtmetyje atkelta gudų, iš Mažosios Lietuvos kėlėsi lietuviai ir vokiečiai

evangelikai liuteronai. 1773 m. Šakiai pirmą kartą pažymėti Abiejų Tautų Respublikos žemėlapyje. 1782 m., 1785 m. ir 1845 m. Šakiai degė. 1867–1919 m. Šakiai buvo valsčiaus centras.

1940 m. pabaigoje (ar 1941 m. pradžioje) susikūrė antisovietinė organizacija Geležinis Vilkas. 1941 m. birželio 8 d. nacių okupacinės valdžios įsakymu Batiškių miške nužudyti (su kitais) Šakių žydai. 1944 m. liepos pabaigoje–spalio pradžioje ties Šakiais ėjo SSRS ir Vokietijos kariuomenių fronto

linija; rugpjūčio 9 d. SSRS aviacija sudegino miestą, rugsėjį mūrinius pastatus susprogdino Vokietijos kariuomenė (iš 328 namų liko 70). Po Antrojo pasaulinio karo apylinkėse veikė Tauro apygardos Lietuvos partizanai. 1940–1941 m. ir 1944–1953 m. sovietų valdžia ištrėmė 60 gyventojų. Nuo 1950 m. Šakiai – rajono centras.

Paskutinė kelionės lankytina vieta – šalia Keturnaujienos, Suodžių kaimo laukuose, už tikinčiųjų suaukotas lėšas pastatyta koplyčia – laikoma stebuklinga vieta. Pasak čia gyvenusios Anelės Matijošaitienės, 1969 m. lapkričio 14 d. šioje vietoje jai apsireiškė Dievo sūnus. Žinia apie apsireiškimą ėmė plisti labai sparčiai, žmonės ėmė lankyti A. Matijošaitienės sodybą, deginti žvakutes. Žinoma, sovietinė valdžia negalėjo su tuo taikstyti ir A. Matijošaitienę iškėlė į gyvenvietę, jos trobą nugriovė ir įrengė aikštę žemės ūkio aviacijai. Prasidėjus Atgimimui, moteris grįžo į savo lauką, už užsienio lietuvių suaukotas lėšas jai pastatyta nauja troba, o vėliau – ir koplyčia. 2012 m. balandžio 22 d. Anelė Matijošaitienė Amžinojo poilsio atgulė greta savo namų ir Dievo gailestingumo koplyčios. Kasmet tą pačią, Kristaus apsireiškimą dieną (lapkričio 14 d.), čia plūsta minios maldininkų. Savaitgaliais koplyčioje aukojamos šv. Mišios.

Turinga kelionė po Šakių kraštą ir atgaivino, ir praplėtė akiratį.

„Tremtinio“ inf. ir nuotr.

Keliauninkai prie Gelgaudiškio dvaro

Dievo gailestingumo koplyčioje, Keturnaujienoje

Šventaduobėje prie altorėlio

Prie aštuoniolikai savanorių, žuvusių 1919–1921 m. kovose už nepriklausomybę, paminklo Plokščiuose

Sudargo piliakalnių takais

Vietinės batalijos dėl eurokomisaro baigėsi

Ne taip seniai iš žmonių, kalbančių apie Rusijos keliamą grėsmę ir įžvelgiančių jos piktavališką įtaką mūsų politiniame gyvenime, buvo tyčiojami posakiai „rusai puola?“. Ypač klievo Tėvynės sąjungos politikams ir šalininkams, kurių adresu paleisti pašaipų nepraleisdavo progos kitų partijų lyderiai ar šalies vadovai. Šiandien taip retas kas drįsta „juokauti“, nes Rusija jau nesimaskuodama kalba apie priešpriešą su Vakarais, o Vakaruose vis labiau aiškėja rusų agentų vaidmuo keistose infrastruktūros avarijose, gaisruose prekybos centruose, sprogimuose ginklų gamyklose ir pan.

Tik neteko girdėti, kad kas nors iš tų pašaipūnų būtų atsiprašęs, pavyzdžiui, užsienio reikalų ministro Gabrieliaus Landsbergio – greičiau atvirksčiai: šis žmogus yra puolamas dar aršiau. Kodėl, suprasti nesunku – Kremluje ši pavardė tariama persižegnojant, lyg šėtoną paminėjus (kada nors vis tiek sužinosime, kokią strategiją rusai buvo suplanavę prieš asmenybes, pribaugusias

griūvančią Sovietų sąjungą – kai pagalvoji, Kremliaus šeiminkai su praikšmu mini vien senelio vardą, o čia dar ir anūkas tęsia Rusijos imperializmo griovimo darbą – tai kaip nepasiusiti iš neapykantos?). Tai štai ir išskyla klausimas, kodėl Lietuvoje taip aršiai puolamas jaunas, perspektyvus, tarptautinėje arenoje žinomas politikas – ar tai Kremliaus įtaka? Jei ne Kremliaus, tai kieno? Tų, kurie irgi negali atleisti Landsbergių pavardei už „sugriautus kolūkius“?

Klausimas toli gražu ne retorinis. O kai kalbos pasisuka apie Lietuvos atstovą Europos Komisijoje, kuriuo Tėvynės sąjunga norėjo paskirti užsienio reikalų ministrą, niekaip neina suprasti valstybės vadovo priešpriešos G. Landsbergiui – na netinka jis Prezidentui, nors tu ką! Argumentas, kodėl netinka? Ogi „konservatoriai mato vienintelį kandidatą Gabrielių Landsbergį. Prezidentas sako, kad jis netinka ekonominiam portfeliui, kurio, pasak šalies vadovo, turi siekti Lietuva“ (LRT.lt).

Keista Prezidento pozicija... Juk jokių garantijų, kad toks portfelis bus skirtas Lietuvai – greičiau atvirksčiai, mat koligos europarlamentarai teigia, kad tikėtis svarbaus portfelio neverta.

Žinios dėlei priminsime, kas yra eurokomisaras. Eurokomisaras – Europos Komisijos (EK) narys. EK sudaro 27 eurokomisarai – po vieną iš kiekvienos ES šalies narės. Kiekvienas jų atsakingas už tam tikrą politikos sritį. Komisijai vadovauja Europos Komisijos pirmininkas. Valstybėms narėms pasiūlius savo kandidatus į eurokomisarų, Komisijos pirmininkas paskirsto jiems portfelius, tai yra sritis, už kurias jie bus atsakingi. Visos Komisijos sudėtį tvirtina Europos Parlamentas, tačiau prieš balsavimą pasiūlytųjų kandidatų tinkamumą eiti pareigas europarlamentarai dar tikrina parlamento komitetuose rengiamuose klausimuose. Šie klausimai dažniausiai pakoreguoja ir siūlomos Komisijos sudėtį – Komisijos pirmininkui neretai tenka keisti europarlamentarams neįtikimus kandidatus ar per-

skirstyti portfelius. Tik užsitikrinus Europos Parlamento paramą visiems siūlomiems kandidatams į eurokomisarų, galima tikėtis sėkmingo balsavimo dėl Komisijos patvirtinimo Europos Parlamente. Komisiją patvirtinus Europos Parlamente, formaliai ją dar turi paskirti Europos Vadovų Taryba.

Kadangi laikas skirti savo šalies eurokomisarą jau buvo išsekęs (valstybės skirti savo atstovą privalėjo iki rugpjūčio pabaigos – aut. past.), kita pasiūlyta kandidatūra prezidentūrai buvo tinkama: Lietuvos eurokomisarų bus Andrius Kubilius. Šįkart net opozicijos atstovai turėjo pripažinti jo tinkamumą, bet ir tai turbūt nenorėdami prieštarauti Prezidentui, pritarusiam A. Kubiliaus kandidatūrai... Žinoma, atsirado ir vienas „tuščia vieta politikoje“ atstovas, kuris sakė nepritarsiantis A. Kubiliaus kandidatūrai už jo, kaip premjero, sprendimus per krizę. Kai pagalvoji, o ką toks žmogus pats būtų nuveikęs toje situacijoje? Geriau negalvoti!

Parengė Gintaras MARKEVIČIUS

Baigėsi aktyvus registracijos į karo komendantūras periodas: kas laukia toliau?

Rugpjūčio 31 d. pasibaigė aktyvus registracijos į karo komendantūras periodas, kurio metu užsiregistravo 5879 piliečiai. Iki rugpjūčio pabaigos užsiregistruoti nespėję asmenys tą padaryti galės ir toliau. Su užsiregistravusiais asmenimis artimiausiu metu susisieks Lietuvos kariuomenės įgalioti asmenys, kurie individualiai įvertins kandidato galimybes atlikti tarnybą karo komendantūrose, informuos apie tarnybos sąlygas ir atrankos procedūras. „Džiugu, kad tiek daug pilietiškių žmonių atrado savo galimą vaidmenį krašto gynyboje ir priėmė sprendimą užsiregistruoti karo komendantūrose. Ne paslaptis, kad tiek prieš atgrasymas, tiek ir visuotinė gynyba prasideda kiekvieno piliečio įsitraukimu“, – kalbėjo krašto apsaugos ministras Laurynas Kasčiūnas.

Karo komendantūrose tarnybą galės atlikti Lietuvos piliečiai, tinkami pagal individualias savybes, patirtį, pasirengimą ir turimą kvalifikaciją (tinkamos sveikatos būklės, kurių veiksniumas nėra apribotas, kurie nėra įtariamieji ar kaltinamieji baudžiamajame procese ar pan.). Tarnybos karo komendantūrose negalės atlikti tikrosios karo tarnybos kariai, aktyviojo rezervo kariai, civiliniame mobilizaciniame personalo rezerve esantys asmenys, Lietuvos šaulių sąjungos koviniai ir komendantinių vienetų šauliai ir kiti asmenys, priklausantys organizacijoms, kurios paskelbus karo padėtį tampa ginkluotųjų pajėgų dalimi (Valstybės sienos apsaugos tarnybos, Vadovybės apsaugos tarnybos, Viešojo saugumo tarnybos ir kt.).

Reikalavimus atitinkantys kandida-

tai galės pradėti atrankos į tarnybą karo komendantūroje procedūras – pateikti prašymą dėl pašaukimo į tarnybą rezerve, pasitikrinti sveikatą, pasirinkti tinkamą tarnybos pradžios datą. Sėkmingai atrankos procedūras baigę asmenys iki 10 dienų per metus bus šaukiami į pratybas ir mokymus, skirtus suformuoti bazines žinias ir įgūdžius, būtinus kario ir komendantinei tarnybai. Taip pat, esant poreikiui, šie asmenys gali būti pašaukti atlikti kitas užduotis taikos metu arba paskelbus mobilizaciją. Atkreipiame dėmesį, kad atrinkti ir pašaukti į tarnybą rezerve asmenys įgyja kario statusą su visomis atsakomybėmis ir garantijomis.

Pratybų ir mokymų metu rezervo kariai turės socialines ir kitas garantijas, kurios numatytos ir taikomos vi-

siems kariams: bus mokamas kariams nustatytas tarnybinis atlyginimas arba išmokamas pagrindiniame darbe gaunamo vidutinio darbo užmokesčio dydžio atlyginimas, aprūpinama apranga, maistu ir gyvenamąja patalpa, bus kompensuojamos kelionės išlaidos. Pratybų ir mokymų ar užduočių vykdymo metu rezervo kariai bus aprūpinami reikalinga ekipuote, ginkluote ir kitomis būtinomis tarnybai priemonėmis.

Pirmieji mokymai planuojami šių metų spalio–lapkričio mėnesiais ir truks 10 dienų nepertraukiamai. Komendantinis vienetas neskirtas ir neplanuojamas panaudoti atvirame mūšio lauke, tačiau yra labai svarbus šiuolaikiniame kare apsaugant kariuomenės užnugarį ir Lietuvos piliečius nuo hibridinių grėsmių bei užtikrinant visuomenės saugumą.

Kibernetinio saugumo pratybos parodė – maždaug vienas iš penkių darbuotojų paspaudžia kenkėjišką nuorodą

Nacionalinis kibernetinio saugumo centras prie Krašto apsaugos ministerijos (NKSC) rugpjūčio 26–30 dienomis vykdė antrąjį kibernetinio saugumo pratybų „Kibernetinis skydas PhishEx 2024“ etapą, kuriame dalyvavo 130 Lietuvoje veikiančių įmonių. Pratybų metu jų darbuotojams buvo išsiųsta daugiau nei 78 000 duomenų viliojimą (angl. phishing) imituojančių elektroninių laiškų, taip siekiant ugdyti darbuotojų gebėjimą kritiškai vertinti el. pašto gaunamą informaciją.

„Nuosekliai darbuotojus apie kibernetinį saugumą edukuojančios įmonės anksčiau ar vėliau pasieks rezultatų ir taps atsparesnėmis kibernetinėms grėsmėms, tačiau šiandien kenksmingos nuorodos vis dar neatpažįsta maždaug kas penktas darbuotojas“, – sakė NKSC vyriausioji patarėja Rūta Apeikytė.

Pratyboms NKSC specialistai buvo

parengę du skirtingus, sukčių veiklą imituojančius el. laiškus. Įmonių atstovai galėjo pasirinkti, kuris iš scenarijų jų kolegoms bus aktualesnis, arba skirtingomis dienomis išbandyti abu. Pagal pirmąjį scenarijų, darbuotojai el. paštu gavo pranešimą, imituojantį, jog kolega nori pasidalyti „Microsoft Word“ dokumentu ir atsiuntė to dokumento nuorodą. Akyliausi pastebėjo, kad laišką siunčia įtartinas siuntėjas ir apie laišką pranešė savo įmonių atsakingiems asmenims. Klastos iš karto neatpažinę darbuotojai (19 proc.) po kelių mygtukų paspaudimų į „kenkėjišką“ interneto svetainę suvedė savo asmeninės paskyros duomenis. Iki paskutinio ir paties pavojingiausio žingsnio priėjo ir savo prisijungimo duomenimis su tariamais piktavaliais pasidalijo 7 proc. darbuotojų.

Pagal antrąjį scenarijų, darbuotojai

sulaukė el. laiško iš fiktyvios interneto svetainės, perspėjančios, jog įvyko duomenų nutekėjimas ir darbuotojo prisijungimo informacija tapo prieinama internete. Dalis darbuotojų panoro sužinoti daugiau ir naršė fiktyviame puslapyje (4 proc.), o paskutinį šio scenarijaus veiksmą, slaptažodžio suvedimą į fiktyvią svetainę, atliko 1 proc. – 253 darbuotojai.

„Kenkėjiškos sukčių taktikos – neišsamiama ir nuolat evoliucionuojanti tema. Gerėjant visuomenės informuotumui, sukčiai imasi vis išradingesnių būdų išvilioti duomenis, todėl į darbuotojų budrumą įmonės turėtų investuoti

nuolatos, kad susidūrę su dar nematyta piktavalių technika, darbuotojai gebėtų kritiškai vertinti situaciją, žinotų, kam apie tai pranešti ir perspėtų kolegas apie galimus sukčių laiškus“, – komentavo NKSC vyriausioji patarėja R. Apeikytė.

NKSC kibernetinio saugumo pratybas „Kibernetinis skydas PhishEx“ organizuoja tris kartus per metus. Jose kviečiamos dalyvauti viešojo ir privataus sektoriaus įmonės, teikiančios kritines paslaugas gyventojams. Trečią ir paskutinį šiais metais pratybų etapą NKSC planuoja vykdyti ketvirtą šių metų ketvirtį.

Pagal KAM inf.

LPKTS Šiaulių filialo narių dėmesiai!

Nuo liepos 1 d. LPKTS Šiaulių filialo būstinėje (Žemaitės 43) budėsime tik dvi dienas per savaitę: pirmadienį ir ketvirtadienį nuo 11 val. iki 13 val. Esant būtinam reikalui, skambinti tel. +370 682 46 651.

LPKTS Šiaulių filialo valdyba

Artimieji kūną atpažino tik iš drabužių

(atkelta iš 1 psl.)

1945 m. rugpjūčio 15 d. buvo įkurta Tauro apygarda. Lemtingą Justino žūtį dieną partizanai stovyklavo prie Burbiškių kaimo (Kidulių sen., Šakių rajonas), netoli Petraičių sodybos. Partizanas, kurį bendražygiai vadino Valentinu (studentas iš Kauno), užėjo ant minos ir sprogdymas nutraukė jam koją. Suteikdami pagalbą sužeistam draugui partizanai pateko į sovietinių okupantų pasalą. Justinas, dengdamas draugus ir atsišaudydamas, traukėsi Veršupių kaimo link. Nušovęs keletą okupantų jis žuvo nuo priešų kulkos. Įsiutę sovietai Justino kūną subadė durtuvais ir paliko žūtį vietoje. Kaimo žmonės jį tą pačią dieną palaidojo Šiurpiškių kaimo kapinaitėse. Lietuvos ypatingajame archyve esančioje Čiulkinų šeimos tremties byloje yra atpažinimo aktas (kopija), kur rašoma, kad 1945 m. rugsėjo 23 d. prie Justino kapo buvo atvesdintas jo tėvas Pranas Čiulkinys, sesuo Marytė ir brolis Kostas. Dalyvaujant

milicijos viršininkui Koškinui (vardas nenurodytas) ir sribams, privertė artimuosius atkasti kapą ir atidengti karstą. Išniekintą Justino kūną artimieji atpažino tik iš drabužių.

1999 m. gruodžio 8 d. J. Čiulkiniui (po mirties) suteiktas Kario savanorio statusas.

Žuvusio partizano tėvai, broliai, seserys 1948 m. gegužės 22 d. trėmimo „Pavasaris“ metu ištremti į Krasnojarsko krašto, Mansko (Manos) rajono, Kolbinsko miškų ūkio Muntuko kaimą prie Manos upės. Koks tolimesnis šeimos likimas – nežinoma. Į Lietuvą grįžusi Salomėja Čiulkinytė kurį laiką gyveno pas gimines Gelgaudiškyje (Šakių rajonas). Vėliau išvyko gyventi į Vilnių.

Iškilmingas kryžiaus pašventinimas įvyks **rugsėjo 14 d. (šeštadienį) 11 val.** Šiurpiškių kaimo kapinaitėse, netoli Voverių kaimo, Kidulių seniūnijoje, Šakių rajone.

Rugsėjo mėnesio atmintinos datos

• **Rugsėjo 1-oji** – Mokslo ir žinių diena; Senelių diena.

• **1947 m. rugsėjo 1 d.**, siekdamas sutvarkyti ginkluotąsias pajėgas, Bendro demokratinio pasipriešinimo sąjūdžio (BDPS) Prezidiumo pirmininkas išleido įsakymą Nr. 22, pagal kurį nustatoma šešių apygardų struktūra. Apygardoms turi vadovauti Vyrčiausiojo ginkluotųjų pajėgų štabo (VGPS) ir jo vado (taip pat kontroliuojančio BDPS politinę veiklą) nurodymus. Iš apygardų vadų turėjo būti sudaryta Karo Taryba, kuri galėtų keisti tiek BDPS, tiek VGPS, jei to reiktų.

• **1862 m. rugsėjo 2 d.** Telšiuose gimė Stanislovas Narutavičius (1862–1932) – advokatas, visuomenės veikėjas, tautosakos rinkėjas, 1905 metų revoliucijos dalyvis, Vilniaus Didžiojo Seimo atstovas nuo Alsėdžių, Lietuvos Nepriklausomybės Akto signataras.

• **1947 m. rugsėjo 4 d.** Marijampolės valsčiaus Avikilių kaime, išdavus, pas Leonavičius buvo saugumo susektas ir užpultas Vytauto rinktinės štabas. Žuvo apygardos štabo Ūkio skyriaus viršininkas M. Žilionis-Plunksna ir štabo darbuotoja partizanė L. Lisauskaitė-Ramunė.

• **1951 m. rugsėjo 4 d.** miške į pietus nuo Kauno, ties Pabartupio kaimu, dvigubo agento išduotas žuvo LLK sąjūdžio atstovas užsieniui, partizanas majoras Juozas Lukša-Daumantas (konspiracijos tikslais naudojėslapyvardžius: Vytis, Skirmantas, Kazimieras, Arminas, Kęstutis, Skrajūnas, Miškinis, Daumantas, Mykolaitis ir kt.). Palaikų užkasimo vieta nežinoma iki šiol.

• **1955 m. rugsėjo 4 d.** agentas pavaišino spec. preparatu užtaisytas blynais vienus iš paskutiniųjų Žemaitijos partizanų Steponą Erstikį-Patašoną, Kostą Liuberskį-Žvainį ir Julijų Adomaitį-Erdvilą. Bevaišindamas apsinuodijo pats agentas ir, beidamas pas operatyvininką, neteko

sąmonės. Žmonės jį nuvežė į Meškuičių ligoninę. Tuo tarpu suvalgęs tik vieną blyną Erdvilas vilko mišku tolyn nuo pavojingos vietos sąmonės netekusius savo draugus, kol jį patį apleido jėgos. Po to žmonės dar matė partizaną S. Erstikį smarkiai sužalota galva, tačiau vėliau jis dingo be žinios, matyt, mirė. Yra buvę atvejų, kai nuo didelės spec. preparatų dozės partizanai mirdavo, bevežant juos į valsčiaus NKVD skyrių.

• **1950 m. rugsėjo 5–6 dienomis** įvyko paskutinis gausėnis Nemuno srities vadų susirinkimas ir bendri posėdžiai. Posėdį sušaukė kpt. S. Staniškis-Litas, Viltis LLKS Gynybos pajėgų vado A. Ramanausko-Vanago pavedimu. Buvo aptarti organizaciniai, spaudos-propagandos, ryšių reikalai ir srities partizanų ateities veiklos gairės, parengti pasiūlymai vyr. vadovybei dėl kai kurių LLKS Statuto punktų pakeitimo, pritaikant juos esamoms partizanavimo sąlygoms.

• **1949 m. rugsėjo 9 d.**, realizuojant agento „Radzevičiaus“ (tai buvo srities štabo nario M. Orlingio brolis) planus, buvo įvykdyta operacija Kaltinėnų valsčiuje, Koroblių kaime, kurios metu, pasipriešinęs ginklu, žuvo Vakarų Lietuvos (Jūros) srities vadas A. Milaševičius-Ruonis. Operatyvinėje ataskaitoje sakoma, kad „paimta automatas, pistoletas, 100 šovinių ir dokumentai“.

• **1944 m. rugsėjo 13 d.** partizanai, susirinkę miške prie Bugančių kaimo, Alytaus aps., Merkinės valsč., nutarė kovoti už nepriklausomą Lietuvą. Buvo iškelti tokie uždaviniai: neiti į rusų armiją, jei gaudys – priešintis ginklu. Pasidalijo į dvi grupes po 50 kovotojų, kurioms vadovauti vyrai išsirinko partizaninės kovos organizatorius ir įkvėpėjus – Julijų Mikalonį ir Joną Kudarauską – abu iš Klepočių kaimo. 1-osios grupės veikimo rajonas – Ryliškių, Klepočių, Druskininkų ir gretimi kaimai; 2-osios – Bugančiai, Lizdai ir gretimi kaimai.

Sveikiname

Sveikiname jubiliejinio gimtadienio proga:
Veroniką BISKIENĘ – 90-ojo,
Stasį ŽUKAUSKĄ – 80-ojo,
Romualdą BALTUŠKĄ – 65-ojo.
 Tegul gyvenimas teka laimės ir meilės vaga, šildo gerumas, švelnumas ir gera savijauta, o šalia tebūna artimieji ir ištikimi draugai.
LPKTS Panevėžio filialas

Buvusių tremtinių chorų festivalis „Dainuoju Lietuvą“

Laimutė KRAUKŠLIENĖ

Prieš 35-erius metus trys Baltijos šalys, susikibę ranka už rankos nuo Vilniaus per Rygą iki Talino, išdrįso pareikšti protestą prieš Ribentropo-Molotovo pakto slaptuosius protokolus, pagal kuriuos šios šalys pateko į SSRS sudėtį beveik 50-mečiui, kol iškojo Nepriklausomybę.

Choro vadovė Laima Vencloviėnė

Kalba tremtinių choro „Ilgesys“ vadovė Bronė Paulavičienė

Rugpjūčio 23-iają, paminėdami šią datą, marijampoliečiai ir miesto svečiai rinkosi Šv. Arkangelo Mykolo bazilikoje, kur klebonas Giedrius Juozas Bakūnas aukėjo šv. Mišias už kančias patyrusius ar net žuvusius Laisvės kovų dalyvius ir už tas sėkmės ir laimės akimirkas, kad turime už ką jiems dėkoti.

Po šv. Mišių visi ėjo į Vytauto Didžiojo parką dalyvauti buvusių tremtinių chorų festivalyje „Dainuoju Lietuvą“. Pastarasis festivalis – tęstinis projektas Marijampolėje, vykstantis jau penktą kartą. Sveikinimo žodį tarė Marijampolės savivaldybės meras Povilas Isoda ir Seimo narys Andrius Vyšniauskas. Skambėjo Marijampolės kultūros centro buvusių tremtinių choro „Godos“ (vad. Laima Vencloviėnė),

Kauno buvusių tremtinių choro „Ilgesys“ (vad. Bronė Paulavičienė ir Mindaugas Šikšnius), Panevėžio buvusių politinių kalinių ir tremtinių choro „Likimai“ (vad. Giedrė Baltuškienė), Šiaulių kultūros centro choro „Tremtinys“ (vad. Romaldas Pečeliūnas), taip pat ir Loretos Sungailienės atliekami kūriniai. Visiems chorams akomponavo Marijampolės kultūros centro koncertmeisterė Rūta Burbulienė.

Po dainų, padėkų renginio organizatoriams, chorų vadovams ir dalyviams visi susikibo rankomis ir... žmonių grandinė Vytauto Didžiojo parke priminė Baltijos šalių Laisvės kelią į nepriklausomybę. Susitikome ir bendrystėje pagerbėme istoriją kartu.

Autorės nuotr.

Vaikystės sodo takai...

Zigmas TAMAKAUSKAS

Jau 26-ąją kartą ministrantų vadovo Alberto Koženiausko pakviesti rugpjūčio 14-ąją – šv. Tarcizijaus dieną – atvykome į Kauno Šv. Apaštalų Petro ir Pauliaus arkikatedrą baziliką. Atvyko per dvidešimt įvairių kartų buvusių ministrantų. Nepaisant metų skirtumo ir užimamos padėties visuomenėje, apsilikę baltais liturginiais drabužiais, norėjome vėl kartu prisirišti prie visus mus jungiančio bei dvasinį peną teikiančio Dievo Altoriaus.

Žodis „ministrantas“ – lotyniškos kilmės, reiškiantis patarnautoją – patarnaujantį kunigui per šv. Mišias ar kitas pamaldas. Anksčiau tokiam patarnautojui reikėjo lotyniškai išmokyti gana ilgą ministrantūrą – liturginius atsakymus, maldas ir taisykles. Dažnas išmokdavo visai nesuprasdamas tų žodžių reikšmės. Reformavus liturgines apeigas, dabartiniam ministrantui tokios ministrantūros „išskalti“ jau nebereikia. Reikia didesnės dvasinės rimties, suprantamos maldos žodžių, sąmoningumo tikėjimo, aktyvesnio dalyvavimo pačių šventų Mišių aukoje. Dabar ministrantais būna ne tik berniukai, bet ir mergaitės.

Dangiškasis ministrantų globėjas yra šv. Tarcizijus – trečiojo amžiaus jaunas kankinys, žuvęs ginant Šv. Eucharistiją. Pagerbiant jo atminimą, 1939 m. Romoje pastatyta bažnyčia pavadinta Šv. Tarcizijaus vardu. Šv. Tarcizijaus diena – visų ministrantų šventė.

Prie altoriaus žengėme sukalbėję kompozitoriaus bei poezijos eilių kūrėjo monsinjoro Pranciškaus Tamulevičiaus parengtą ministrantams maldą: „Viešpatie Dieve, nuskaidrink mano širdį ir mano protą, kad su tyra širdimi ir kilniomis mintimis aš su džiaugsmu galėčiau patarnauti prie Tavo Altoriaus...“

Šv. Mišias aukojęs kardinolas Sigitas Tamkevičius. Jam atestavo prelatas, profesorius, habilituotas dr. Vytautas Vaičiūnas, monsinjoras dr. Artūras Jagelevičius, Katedros veiklusis klebonas monsinjoras Vytautas Grigaravičius, kunigai Evaldas Vitulskis ir Ramutis Janšauskas. Mišių skaitinius skaitė buvę ministrantai Gediminas Laskauskas, Kęstutis Ignatavičius, dr. Raimundas Kaminskis, Zigmas Tamakauskas ir kiti.

Labai prasmingą pamokslą pasakė prelatas V. Vaičiūnas. Pasidžiaugęs buvusių ministrantų likusia ištikimybe Kristui ir jo įsteigta Bažnyčia, mūsų dvasinei kultūrai, palinkėjo ir toliau eiti Tikėjimo, Meilės bei Vilties keliu, visada išlaikant vaikystėje gautą gražaus gyvenimo kryptį. Prelatas taip pat prisiminė jau į Viešpaties namus išėjusius ministrantus.

Prieš akis iškilo seniau matytas dailininko Kazio Šimonio tapytas paveikslas „Vaikystės sodas“. Tad šiek tiek pavaikščiokime jo takais, nušviestais Atminties blyksniais.

Mūsų šeima buvo tikinti, dažnai kartu lankydavome jaukią Šv. Gertrūdos, vadinamą Šaričių bažnyčią (šarītėmis (pranc. charite – labdara) vadintos čia buvusios gailestingosios seserys). Bažnyčia garsėjo ir gausias malones teikiančiu didžiuliu mediniu Kryžiumi su Nukryžiuotojo figūra. Apie patirtas malones liudijo apie jį tvarkingai sukabinęti vadinamieji „votai“ – padėkos ženklai. Kryžius buvo pastatytas bažnyčios bokšto įrengtoje koplyčioje (dabar jis stovi presbiterijoje – dvasininkams skirtoje bažnyčios dalyje tarp senojo ir naujojo altoriaus). Bažnyčios išorės gotikines sienas dengė balkšvas tinkas.

Buvo 1945 metų pavasario sekma-

Viduryje – šv. Mišias aukojęs kardinolas Sigitas Tamkevičius

Ministrantų metraštininkas Vytautas Laskauskas, ministrantų vadovas Albertas Koženiauskas, kunigas Ramutis Janšauskas, kunigas Evaldas Vitulskis ir buvęs ministrantas Zigmas Tamakauskas

dienis. Išėję iš bažnyčios, prisėdome ant suolo, buvusio tarp bažnyčios ir vienuolyno pastato. Žiūrime – prasivėrus pastato durims, iš jo išeina vaikai rankose laikydami knygas. Išėjo ir sutana vilkintis besišypsantis lyg neįprasto gymio išvaizdos akiniuotas vyras. Tai buvo klierikas Juozas Jurkūnas. Paprašėme jo, kad norėtume taip pat kaip ir tie vaikai gauti paskaityti knygų. Jis priėjęs prie mūsų tėvų, pasakė, kad šias knygas iš bibliotekos gauna tik ministrantai. Paklausė: „O gal ir jūs norėtumėte būti ministrantais?“ Tada nežinojome, kas tie ministrantai. Jis maloniai paaiškino šio žodžio prasmę. Pritarus mūsų tėvams, tapome ir mes su broliu tais „ministrantais“, įprastai žmonių vadinamais „klapčiukais“. Taip prasidėjo mano su broliu labai įdomus bei prasmingas vaikystės tolesnis kelias, toliau ugdantis tikėjimą, valią ir pareigos jausmą. Man tada buvo devyneri, o broliui – šešeri metai. Buvome tuometinės septintosios pavyzdinės pradinės mokyklos mokiniai. (Dabar tame pastate yra įsikūrusi Juozo Naujalio muzikos gimnazija.) Reikėjo rytais žymiai anksčiau negu kitiems vaikams atsikelti, eiti į bažnyčią patarnauti rytmetinėms šv. Mišioms, o paskui – skubėti į

mokyklos pamokas.

Bažnyčia priklausė marijonams. Greta stovėjo šios vienuolijos pastatai. Bažnyčios dešinėje pusėje buvo ir vienuoliams priklausantis, jų kruopščiai prižiūrimas nedidelis sodas, kurį nuo šventoriaus skyrė medinė tvora. Sode augo skanūs obuoliai, kriaušės, serbentų bei agrastų krūmai. Įrengta ir pavėsinė, į kurią būdavo įeinama padarytais takeliais. Toje pavėsinėje vietos kunigai dažnai skaitydavo vadinamą „brevijorių“ – maldų knygą, skirtą kiekvienai liturginių metų dienai. Po vakarinių pamaldų sode leisdavo pažaisti „slėpynėm“ ir mums, vaikams.

Prieš bažnyčią esančio pastato pirmajame aukšte buvo įrengtas ministrantų kambarys su knygų lentyna ir įvairiais pritaikytais pagal amžių žaidimais.

Mes ir mūsų tėvai bei kiti šios bažnyčios lankytojai reikėme didelę pagarbą čia buvusiems marijonų vienuolijoms kunigams: bažnyčios rektoriui kunigui Rimui, garsiam pamokslininkui bei žydų gelbėtoji kunigui Pijui Andziuliui, kunigui Pranui Račiūnui, vėliau tapusiu sovietinių lagerių kaliniu, pagrindinės kunigų seminarijos vienu iš steigėjų, „LKB Kronikos“

aktyviu bendradarbiu, etnografu, Lietuvos Sąjūdžio dalyviu. Kunigas P. Račiūnas po vakarinių pamaldų nustatytomis dienomis rengdavo tikrą klausimų-atsakymų vakaronę. Jis atsakinėdavo bažnyčios lankytojams į pateiktus raštu tikėjimo klausimus. Klausimų dėžutė buvo pritvirtinta bažnyčios gale, netoli centrinių durų. (Tuomet bažnyčios erdvė buvo didesnė. Restauruojant po atgavimo – ji sumažinta, pritaikius bažnyčios priangį pirminiam architektūriniam stiliui.) Bažnyčios dešinėje pusėje buvo ir vienpusės durys. Jomis naudojosi dvasiškiečiai ir kiti bažnyčios patarnautojai įeinant į zakristiją. Pro jas įeidavome ir mes, ministrantai, atėję patarnauti šv. Mišioms. Greta tų durų, lauke, padedant geraširdžiam zakristijonui Antanėliui (marijonų vienuoliui Antanui Gvazdauskui), užkurdavome su malkinėmis anglimis iki jų įsidedimo smilkytuvą. Kad anglis geriau įsidedėtų, smilkytuvo išimtą dalį – kaušelį su užkabintu metaliniu stiebu, sukdamome ore darydami apskritimo lanką. Šią įdomią „techniką“ labai greitai įsisavinome. Net pamėgome, ypač tą sukimą. Per šv. Mišių nustatytą eigą smilkytuvo rusenančias anglis kunigas užberdavo kvapniais sutrinto gintaro ir kadagių grūdėliais. Pasklisdavo maloniai kvėpiantis, į aukštumą prie altoriaus kylantis dūmų debesėlis, keliantis tikinčiųjų širdis prie Dievo.

Kunigas Pijus Andziulis turėdavo „ežiuko“ formos šukuoseną, o Pranas Račiūnas savo galvos plaukų kuokštelį puslankio forma užtraukdavo ant savo kaktos vidurio. Mes, vaikai, pripažindami šių kunigų didelį autoritetą, taip pat stengėmės turėti tokias šukuosenas. Vieni – kaip P. Andziulio, kiti – kaip P. Račiūno.

Mylėjome besiruošiantį gauti kunigo šventimus savo ministrantų vadovą Juozą Jurkūną. Jis turėjo, kaip ir kunigas Pijus Andziulis, „ežiuko“ šukuoseną. Vadinome jį „kunigėliu“. Mūsų „kunigėlis“ jam patikėtas ministrantų rengimo ir auklėjimo pareigas atliko, kaip mums vėliau atrodė, gana nuoširdžiai bei išmaningai. Jis net subūrė vaikų bažnytinį chorą, kuriame teko ir man dalyvauti. Šis choras, sutana apsi-rengusio Juozo Jurkūno diriguojamas, savo balsais giedodavo per „votyvą“ – jaunimo šv. Mišias ir per vadinamuosius „mišparus“ – iškilmingas vakarines pamaldas.

Ministrantų kambaryje su mūsų vadovu aptardavome perskaitytas knygas, bažnyčios šventoriaus gale kartu žaidėdavome „kvadrata“ ir kitus žaidimus su kamuoliu. Čia gerus sportinius sugebėjimus rodė H. Valiukas, mano brolis Jonas (vėliau Algirdo Šociko treniruojamas jis du kartus tapo Lietuvos studentų bokso čempionu), G. Jankauskas, A. Padvaiskas, A. ir J. Sadauskai ir kiti. „Rungtynių“ pertraukos metu vaidindavomės iš zakristijono Antanėlio pro zakristijos langelį pateiktais skanėtais – kepamų „plotkelių“ nubyrejusios apkeptos tešlos nuobromis. Susikaupę dalyvaudavome mūsų „kunigėlio“ surengtose gražaus elgesio ir tikėjimo pagilimo pamokose. Norėjome būti geri vaikai.

(keliamą į 8 psl.)

DKA. Paskutiniai kovos metai

Stanislovas ABROMAVIČIUS

Sunkus likimas laukė ir Didžiosios Kovos apygardos A rinktinės partizanų, kovojusių dešinėje Neries pusėje. Po vadų netekties, NKVD ir MGB siautėjimų partizanų jėgos silpo. Stribai 1950 metais jautėsi visagaliais, nes partizaninis judėjimas išsklaidytas, vyrai kovojo dėl savo gyvybių giliau įsikasdami, tyliu vaikščiodami. Ukmergės apskrities partizanų būrių likučius po vadų žūtis bandė organizuoti iš Gavėnių kaimo Petras Zabarauskas, partizanavęs nuo 1944 m. Likimas jam lėmė dalyvauti daugelyje mūšių, būti situacijose, kuriose gyvam išlikti nebuvo šansų. Stribai apie jį pasakodavę legendas, kai atrodė jis jau kulkų pakirstas, tačiau netikėtai kėlėsi iš dūmų su automatu rankose. Arba kai stribų prie Širvintos prispaustas, puolė ant plono ledo, kuris žmogaus išlaikyti negalėjo, tačiau kulkoms švilpiant pasiekė kitą upės krantą.

Pabaiga. Pradžia Nr. 32 (1582)

Štai tada pagal informatoriaus žinią, kad ten veikia organizuota partizanų grupė, pasuko į Gavėnių kaimą 16 stribų su leitenantu Abramovu. Pasiekę kaimą, kurį laiką stebėjo, paskui nutarė, kad ramu, partizanai pasitraukę į kitą vietą. Dėl viso pikto vietovę apsupo. Išsiskleidę grandine, ėjo į Zabarauskų vienkiemį, ketindami jei ne įtartinų žmonių, tai bent bunkerį surasti. Staiga prapliupo partizanų kulkosvaidžiai. Sugriuvo stribai, tačiau keturi nuo žemės jau nepakilo... Partizanai iš vienkiemio pasitraukė be aukų.

Petras Zabarauskas žuvo 1950 m. kovo 3-įją Pakertušių miške. Tada suminta Janina Maršalkaitė-Sigutė, gimusi 1928 m. Jos brolių Romą Maršalką-Rūką (1926–1950), partizanavusį nuo 1945 m. Šešuolėlių, Zibalių apylinkėse, suėmė 1950 m. kovo 23 d. ir nuteisė mirties bausme.

1949 m. užneryje dar veikė du A rinktinės būriai, nors vieningos vadovybės jau neliko. Eugenijus Svilas-Slyva (1920–1949), kariavęs nuo pat pasipriešinimo okupantams pradžios Musninkų ir Širvintų valsčiuose, 1949 m. pradžioje slapstėsi Vareikių miške kartu su likusiais Juozo Kudelio-Dobilo būrio partizanais. Deja, vasario 9 d. slėptuvę stribai surado. Tada žuvo Slyva su dar trimis partizanais, o Dobilui su keturiais draugais pasisėkė pasprukti. Daugiau nei metus Dobilas su savo vyrais dar nedavė ramybės užkariautojams. 1949 m. kovo 25 d. išstrėmė į Sibirą jo tėvus – Bronių ir Filomeną Kudelius ir jauniausiąjį brolių Donatą. Brolio Nikodemo tada nebuvo namuose, tačiau norėdamas palengvinti savųjų dalią, pats išvažiavo į Sibirą. Juozas liko Lietuvoje kovoti.

1950 m. sausio 28 d. būrio vadas Juozas Kudelis-Dobilas (1922–1951) su Vladu Šetkausku-Lazdynu, Pranu Macijausku-Aitvaru ir Viktoru Žitkevičiumi-Akmenėliu užėjo pas Astruvkos kaimo gyventoją Igną Gaigalą. Greitai Dobilas su Lazdynu išėjo, o tie du pasiliko. Nuėjo vyrai nakvoti į daržinę, buvusią netoli sodybos. Rytą daržinę apsupo stribai su kareiviais, siūlė pasiduoti. Prasiėjo mūšis. Partizanams pavyko patekti į Juozo Pranskevičiaus mūrinį namą. Mūšis vyko kelias valandas. Stribai išsiuntė vieną savo bendrą pagalbos į Gelvonus. Atvažiavo dvi mašinos kareivių. Matydami, kad prieš tokią stribų ir kareivių jėgą neatsilaikys, Aitvaras ir Akmenėlis pasidavė. Abu jie buvo nuteisti mirties bausme ir sušaudyti. Dobilas ir Lazdynas pasitraukė.

Vėliau Dobilas ir Lazdynas dalyvavo dar keliuose mūšiuose, iš kurių išeidavo nugalėtojais. 1950 m. kovo 13 d. jie užėjo į Leščiuonų kaimą pas Paulauską. Tuo metu gal atsitiktinai pasirodė Gelvonų stribai. Pamatę partizanus, pradėjo šaudyti ir nukovė Lazdyną. Dobilas sugebėjo pasitraukti sveikas, pali-

Paskutiniai užnerio partizanai: V. Macijauskas-Žirgelis, J. Kudelis-Dobilas, V. Šatkauskas-Lazdynas ir P. Macijauskas-Aitvaras

kęs nukautą stribą Piškiną. Vis tik Dobilas su draugais 1950 m. gegužės 12 d. buvo išduoti ir paimti gyvi Čiobiškyje. Už išdavystę informatoriui buvo atsiųginta pinigine premija. Visus tris nuteisė mirties bausmėmis, nuosprendžiai buvo įvykdyti. Gegužės 25-ąją buvo suminti Dobilo ryšininkai bei rėmėjai, tarp jų ir Domas Valančius su žmona Ona iš Vareikių kaimo, nes jie padėjo partizanams girioje įrengti bunkerį, Vladas Verkauskas iš Burniškių kaimo, Bronius Žukauskas ir Antanas Paplauskas iš Astruvkos kaimo. Visi buvo nuteisti kalėti, o Domas Valančius į Lietuvą negrįžo, nes 1953 m. gegužės 27 d. mirė Taišeto lageryje.

Po Dobilo žūtis dar liko gyvas būrio partizanas Vytautas Žukauskas-Mėnulis (g. 1927 m.), kuris 1949 m. gruodžio mėn. atsiskyrė nuo savųjų ir išėjo į Ukmergės apylinkes. Žuvo jis jau 1954 m. sausio 17 d. Vanagiškių kaime, Jonavos rajone.

Albinas Bagdonavičius iš Rusių Rago kaimo prisiminė, kad 1951 metais jų apylinkėse iš vadų beliko vienas Adomas Matačiūnas-Diemedis (1923–1953), kilęs iš Paukščių kaimo, Kaišadorių rajono, kariavęs Slyvos, Jurgino, Dobilo būriuose. Tada jis sudarė keturių partizanų grupę. Vėliau vienam kovotojui pasitraukus, liko trise. Už Jurgino išdavimą buvo paskirta 30 tūkst. rublių premija.

Diemedis buvo bebaimis kovotojas. Sako, kartą Žaslių apylinkėje, būnant pas ūkininką, pamatė ateinančius 3 ginkluotus vyrus. Pasislėpė užpečkelyje. Tie užėjo į trobą, apsidairė ir pareikalavo kvitų apie duoklių pristatymą. Tada Diemedis iššoko iš slėptuvės su automatu, nuginklavo juos, pasodino prie stalo. Tai buvo duoklių rinkėjai. Diemedis juos perspėjo netarnauti okupantui, susipylė iš jų automatų ir šautuvų šoviniais ir išėjo. Jis nebijojo vaikščioti žiemomis po kailiniais laikydamas automata, buvo šmaikštus, žodžių kišenėse neieškojo.

Diemedis buvo suimtas 1952 m. rug-

sėjo 30 d., nuteistas mirties bausme, 1953 m. rugsėjo 30 d. buvo sušaudytas Džezkazgano lageryje.

1995 m. partizanas Henrikas Klimašauskas „Širvintos“ laikraštyje rašė apie Širvintų progimnazijos jaunuolius, panorusius prisidėti prie partizanų.

Dar 1944 m. Širvintų moksleiviai suprato, kad Lietuvai kartu su sovietine kariuomene ateina sunkūs laikai. Kuriantis Vietinei rinktinei, dalis jų ryžosi jai priklausyti, Antanas Rukša pradėjo rinkti markes ginklams įsigyti, kol direktorius Taškūnas įtikino to nedaryti. Išėjus vasaros atostogų, moksleiviai patys matė sugrįžusius okupantus, girdėjo apie besikuriančius partizanų būrius.

Dar 1944 m. rudenį ketvirtokai Jonas Brasiūnas, Zenonas Tamošiūnas, trečiokai Pranas Kojala, Juozas Svirkas, Julius Bernotas ir prieš metus mokyklą baigęs Leonas Kugauda susirado ginklų ir nuėjo pas partizanus į Santariškių k., susitiko su tada dar šešiolikmečiu Henriku Klimašausku, jų būrio vyresniuoju. Deja, didelio pritarimo jaunieji kovotojai nesulaukė. Tad permiegoję kaimo daržinėje, grįžo į Širvintas, kur jų laukė nemalonumai. Prano Kojalos tėvas, radęs sūnaus paliktą raštelį, kuriame tas rašė „išeinantis ginti Tėvynės“, suskubo į NKVD pranešti, kad kažkur dingo jo vaikas. Galvojo, kad už tą žygį Pranukas bus tik pabartas. Deja, sugrįžusius vaikus suėmė, tardė, o vėliau visus, išskyrus Z. Tamošiūną, nuteisė ilgus metus kalėti. Dėl moksleivių sumanymo nemalonumų turėjo ir mokytojai.

Henrikas Klimašauskas tada vienas nuėjo pas partizanus. Susirado Justo Milkevičiaus-Krūmo būrį, priklausiusį Žalio Velnio rinktinei. Jau 1945 m. gegužės mėn. jis gauna užduotį sunaikinti stribą Praną Stankevičių iš Musninkų. Manoma, kad vaikinams bus lengviau priartėti prie išdaviko, kuris pakankamai atsargus ir gerai ginkluotas. Gegužės 9-ąją nueina prie stribo, tik ką sugrįžusio iš stribyno papietauti, namų. Pravėręs namo duris ir įjėgęs į kambarį

vaikinas mato, kaip stribas stovi prie veidrodžio, o prie lovos kūdikį myluoja žmona. Henrikas iššauka. Stribas sukniumba, pradeda klykti moteris. Tačiau vaikinai siaubui „nušautasis“ pakyla gyvas ir sveikas, puola jaunuolį jau abu su žmona, išmuša revolverį... Deja, jaunajam kovotojui nepasisėkė. Po to sekė lagerių ir katorgos metai.

Ukmergės gimnazijos kapelionas kun. Antanas Simaška organizavo chorą, gimnazistų buvo mylimas, pasakojo jiems ir apie lietuvių pareigą kovoti su okupantu. Matydamas, kad mergaitės neabejingos tautos kančias, subūrė penkias gimnazistes į grupę, kuri norėjo kovotojams padėti. Kapelionas vadove paskyrė Stasę Imbrasaitę. Visos mergaitės tada pasirinko slapyvardžius. Apolonija Mackelaitytė tapo Rugiagėle. Mergaitės mokėsi aprišti žaizdas, sustabdyti kraują, sutvarstyti sužeistą koją ar ranką, gelbėti ir guosti sužeistą mūšyje partizaną. Kartą Stasė mokyklos vakare neatsargiai padeklamavo keletą partizaniškų eilėraščių. To užteko, kad tuoj pat būtų suimta. Neišlaikiusi kankinimų, papasakojo apie „seselių“ grupę. Galbūt todėl, kad jokios rimtos veiklos jos nebuvo pradėjusios, o mokymasis padėti sužeistam ar sergančiam žmogui jai neatrodė nusikaltrimu. Tačiau greitai suimtas kapelionas kun. A. Simaška ir Ukmergėje gyvenusios „seselės“. Apolonija buvo išėjusi namo, tad suėmimo išvengė. Pradėjo slapstyti, tačiau ir jai likimas atseikėjo Sibiro lagerių sunkumus, skausmus, praradus savuosius, draugus.

Tokia pradžia neatbaidė gimnazistų nuo noro padėti kovojančiai tautai. Apie 1946 metus 5c klasės mokiniai užmezgė ryšius su DKA B rinktinės vadu Alfonsu Morkūnu-Plienu. Grupė pasivadino „Lituanikos“ vardu, jos sąrašuose buvo 17 jaunuolių. Vinco Vernicko-Vanago teigimu, tai: Steponas Sudnikas-Aušra, Mindaugas Sudnikas-Linas, Povilas Jačiūnas-Žaibas, Albinas Jočys, Donatas Adamonis-Debesis, Vytautas Šepetyš-Laužas, Vytautas Purlys-Rūkas, Jonas Meilus-Gintaras, Juozas Razmaratas-Šernas, Benediktas Kalvelis-Atžala, Kazys Puknys-Kelmas, Petras Aviža-Erelis, Juozas Aviža, Stepas Baltušis-Gegutė, Vincas Vernickas-Vanagas, Mykolas Vernickas-Sakalas, Vytautas Raugas-Žilvytis. Dauguma moksleivių buvo iš Žemaitkiemio valsč. Pogrindžiui vadovavo Mykolas Vernickas-Sakalas, jo pavaduotojais buvo Vytautas Raugas-Žilvytis ir mokytojas Albinas Jočys. Plienas asmeniškai duodavo moksleiviams užduotis, reikalavo griežtos konspiracijos, perduodavo partizaninę spaudą. Priesaiką davė 1946 m. rudenį Valų miške, Žemaitkiemio valsč., buvo Plienas su štabo nariais. Skambėjo žodžiai, kad jie stoja į partizanų eiles, vykdyt vadų įsakymus, įsipareigojo kovoti prieš sovietų valdžią, griežtai saugoti paslaptis. Už priesaikos sulaužymą buvo numatyta pati griežčiausia bausmė.

Deja, MGB sugebėjo išaiškinti jaunuosius kovotojus, tyrę Pašilės įvykius. 1947 m. spalio mėnesį buvo suimtas Albinas Jočys-Arūnas, surengtos pasalos kitiems organizacijos nariams. Nepilnamečiai buvo nuteisti 10 m. lagerio, o pilnamečiai visiems 25-eriems.

„Ranka – rankon, širdis – širdin“ – Baltijos kelio 35-erių metų paminėjimai

(atkelta iš 1 psl.)

Minėjimą pradėjo EK Vadžgirių kultūros skyriaus vedėja Lina Lukošienė. „Mieli broliai ir sesės lietuviai! Esame ypatingoje vietoje prie Prezidento generolo Jono Žemaičio-Vytauto vadavietės-bunkerio, prie Lietuvos Respublikos

priesakais. Ir kai 1953 m. gegužės 30 d. visi šio bunkerio gyventojai: Jonas Žemaitis-Vytautas, Elena Palubeckaitė-Liudas, Marija Žiliūtė-Eglutė buvo suimti, atrodė, kad laisvės šviesa užgeso. Ne. Ji švietė ir toliau, tik atsargiau pasirinkdama žmones, įvykius. Ji sušvito per

Romo Kalantos pasiaukojimą, per 1988 m. mitingą prie Adomo Mickevičiaus paminklo ir galinai nušvietė Baltijos kelią, kuomet mes visi vieningai stojome ranka rankon, širdis – širdin. Ir kai šiandienos kaimyninės šalys agresorės mums po nosimi mojuoja paraku ir gąsdina branduoliniu ginklu, kiekvienas dar kartą pagalvokime, ar tikrai viską padarėme vardan Tos?“, – kalbėjo L. Lukošienė.

Visus susirinkusiuosius labai sujaudino spektaklis. Skaudi tema, primenanti, kaip mūsų tauta kentėjo nuo sovietų okupacijos. To šios girios medžiai dar nebuvo regėję.

Dar ilgai prie kareiviškos košės diskutavome apie šio laiko aktualijas.

O dalis buvusių tremtinių kartu su Jurbarko kultūros centro kapela išvyko paminėti Baltijos kelio 35-mečių ten, kur 1989 m. rugpjūčio 23 d. Baltijos kelyje stovėjo Jurbarko rajono gyventojai. Šią vietą, esančią netoli Ukmergės, maždaug 78 km nuo Vilniaus, žymi jurbarkiečių pastatytas kryžius.

Koncertinė programa buvo baigta Baltijos kelio 35-mečio minėjimas.

Prieš 35-erius metus Baltijos kelyje stovėjusių jurbarkiečių vietą žymi kryžius

trečiosios prezidentūros. Gaila, bet dar nė vienas atkurtos nepriklausomos Lietuvos prezidentas čia nebuvo atvykęs. Bet tikriausiai ši vieta nelaukia politinių titulų ar politinių nuopelnų demonstravimo. Prie vadavietės ateinama nusizėmus ir su giliu sąžinės priekaištu, kad tikrai dar ne viską padarėme vardan Tos. Iš čia sklido šviesa visai Lietuvai. Čia tekėjo gyvenimas ir kančia, besąlygiškas atsidavimas Tėvynei ir duotais

Skelbimai

Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjungos buveinėje (Laisvės al. 39, Kaunas) eksponuojamos parodos „Baltijos keliui – 35“: filatelijos ir filokartijos parodose eksponuojami Henriko Kebeikio „Baltijos kelio sostinių tiltai“ ir Rimanto Antano Šakalio sukurti vokai.

Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjungos buveinėje (Laisvės al. 39, Kaunas) eksponuojama tautodailininkės, LUMA Kauno skyriaus narės Dalios Kerpauskienės tekstilinių gobelenų paroda. Kviečiame aplankyti.

Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjungos išleistoje Stanislovo Abramavičiaus parengtoje knygoje „Atminties verpetuose“ publikuojama dvidešimt penkios LPKTS veiklos, partizaninio karo, tremties istorijos, spausdinama daug nuotraukų. Knyga platinama sąjungos nariams, dovanojama mokykloms, pilietiškumą ugdančioms organizacijoms.

Prašome skaitytojų pagal galimybes paaukoti knygos leidybinėms išlaidoms. Aukotojai sulauks ne tik padėkos, bet ir gaus knygą su rašytojo S. Abramavičiaus autografu. Primename mūsų sąskaitos Nr. LT18 7044 0600 0425 8365.

Būsime labai dėkingi.

LPKTS valdybos pirmininkas Vladas Sungaila

Išsėkitės ramybėje

Juozas Yla
1940–2024

Gimė Luciūnų k., Anykščių r. Augo su trim broliais: Vytautu, Algiu ir Petru. Tėvams neatlaikius paskirtų valstybės prievolių ir persikėlus, nuo 1947 m. augo ir mokėsi Ukmergėje. 1951 m. spalio 2 d. su tėvais ir broliais buvo ištremtas į Sibirą. 1951–1956 m. gyveno Beriozovkos k. (Parabelio r., Tomsko sr., Rusija). Mokėsi Beriozovkos septynmetėje mokykloje ir ją baigė. Tėvų pasiūstas į Lietuvą pas gimines, gyveno Panevėžyje ir 1956–1960 m. baigė Panevėžio hidromelioracijos technikumą, įgijo hidrotechniko specialybę. 1960–1963 m. dirbo Vandens ūkio projektavimo instituto Šilutės skyriuje techniku. 1963–1968 m. studijavo Kauno politechnikos instituto Statybos fakultete, baigė vakarinį skyrių ir įgijo vandentiekio ir kanalizacijos inžinieriaus išsilavinimą. 1966–1992 m. dirbo Vandens ūkio projektavimo institute, Kaune, po jo pertvarkymo – „Hidroprojekte“, buvo inžinierius, projektų vyriausiasis inžinierius. 1992–1997 m. buvo Kauno miesto valdybos, Kauno miesto savivaldybės administracijos Aplinkos apsaugos skyriaus vedėjas. 1997–2001 m. dirbo Kauno apskrities viršininko pavaduotoju, 2001–2005 m. buvo Kauno apskrities viršininko administracijos Regioninės plėtros departamento vyriausiasis specialistas, direktorius. 1997–2000 m. buvo akcinės bendrovės „Stumbras“ valdybos narys, ėjo valdybos pirmininko pareigas. 2005–2009 m. dirbo viešosios įstaigos Kauno regiono atliekų tvarkymo centro direktoriumi, buvo pirmasis šios naujos įstaigos vadovas, diegė modernią atliekų tvarkymo sistemą regione, kol išėjo į pensiją.

J. Yla buvo Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjungos narys, valdybos narys, nuo 2020 m. – ir sąjungos pirmininko pavaduotojas, Tėvynės sąjungos-Lietuvos krikščionių demokratų narys.

1989 m. organizavo savo tėvo ir kitų artimųjų palaikų pargabenimą iš Beriozovkos kapinių į Lietuvą ir perlaidojimą Ukmergės kapinėse. Parašė prisiminimus apie Ylą giminę ir savo patyrimus.

Už aktyvią visuomeninę veiklą ir istorinės atminties išsaugojimą Kauno miesto savivaldybės meras J. Ylą apdovanojo Kauno miesto burmistro Jono Vileišio žalvariniu medaliu (2015 m.).

Nuoširdžiai užjaučiame žmoną Mariją, dukteris Liną ir Rūtą. Šviesus Jo atminimas ilgam išliks mūsų širdyse.

Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjungos vadovai
ir bendruomenė

Užjaučiame

Mirus Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjungos pirmininko pavaduotojui Juozui Ylai, nuoširdžiai užjaučiame žmoną Mariją, šeimos artimuosius, bendražygius.

LPKTS Šakių filialas ir pirmininkė Irena Haase

Mirus mylimai seseriai Nastazijai Birutei Kačinienei, nuoširdžiai užjaučiame Bronislavą Bikniuvienę. Teilsisi velionės siela Viešpaties artumoje, o dangiško Tėvo ramybė ir paguoda teapgaubia visus jos artimuosius.

LPKTS Telšių filialas

Skelbimai

Rugsėjo 6 d. (penktadienį) 13 val. Marijampolės rajone, Skardupių kaimo Švč. Mergelės Marijos, Krikščionių pagalbos bažnyčioje bus aukojamos šv. Mišios už Tauro apygardos partizanus ir jų rėmėjus. Bus pašventintas atrestauruotas jiems skirtas paminklas. Dainuos Marijampolės kultūros centro buvusių tremtinių choras „Godos“ (vad. Laima Vencloviene).

Maloniai kviečiame dalyvauti.

LPKTS Marijampolės filialas

Rugsėjo 14 d. (šeštadienį) Šakių rajone, Kidulių seniūnijoje, Šiurpiškių kaimo kapinaitėse, bus pašventintas kryžius žuvusiems partizanus. 9 val. prasidės žygis prie rodyklės „Partizanų žūties vietos“, kelyje Šakiai–Voveriai. **10.50 val.** atvykimas į minėjimo vietą. **11 val.** šv. Mišios ir pastatyto kryžiaus pašventinimas. **11.45 val.** žuvusių partizanų pagerbimas. **12 val.** svečių pasisakymai. Minėjimo dalyvius ir svečius Kudirkos Naumiesčio 410-oji šaulių kuopa vaišins ukrainietiškais barščiais.

Teirautis tel. +370 652 81 860 (Antanas Varankovas).

Kviečiame dalyvauti.

Tremtinys ISSN 2029-509X
www.lpkts.lt

Leidėjas Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjunga
Įmonės kodas 300032645

Adresas: Laisvės al. 39, 44309 Kaunas,
Tel. (8 37) 323 204, 8 667 39218
El. p. tremtinys.redakcija@gmail.com
El. p. lpkts@lpkts.lt
Ats. sąsk. Nr. LT18 7044 0600 0425 8365
AB „SEB“ bankas

Spausdino
spaustuvė UAB „Morkūnas ir Ko“,
Draugystės g. 17, Kaunas

2 spaudos lankai. Tiražas 800 egz.
Kaina 1,00 euras.

Vaikystės sodo takai...

(atkelta iš 5 psl.)

Tik kartą per tokio pobūdžio pamoką „kunigėlis“ paklausė: „Į kurią miesto bažnyčią eina jūsų tėvai?“ Beveik visi atsakė, kad eina į šią. O aš nuoširdžiai pasakiau, kad mūsų tėveliai kartais nueina ir į Katedrą. Į tai man atsakė: „Tai ką – jūsų tėvai eina ieškoti kitų dievų...“ Ši mūsų „kunigėlio“ replika man buvo labai nesmagi, suvirpinusi kažkokią vaikiškos širdies dalelę. Mūsų šeima nueidavo į Katedrą pamaldžiai dalyvauti paskelbtų atlaidų šv. Mišiose, o ne ieškoti kitų dievų.

Kartais per surengtas pamokas žiūrėdavome ir veikiančius vaiko mąstymą atitinkančius filmus. Juos mums rodydavo berods kunigas Gergelis.

Išlaikius lotynų kalba sakomos ministrantūros, liturginių apeigų ir atitinkamo elgesio egzaminą, mūsų „kunigėlis“ surengė tikrai įsimintiną gyvenimo šventę. Bažnyčios bokšte įrengtoje koplytėlėje prie minėto istorinio, malonių gausa švytinčio Kryžiaus – bažnyčios rektorius kunigas Rimas, iškilmingai ir emocionaliai priėmė iš mūsų ministrantišką priesaiką. Priesaikai prisiminti gavome su Rektoriaus ir mūsų „kunigėlio“ parašais pašventintus Atminimo paveikslėlius.

Už patarnavimą šv. Mišioms pinigų negaudavome. Skurdžiau gyvenusius vaikus vienuolyno kunigai sušelpdavo kitokiū būdu. Patarnauti šv. Mišioms, apsilvilks gražiu liturginiu drabužiu buvo garbė mūsų tėveliams ir mums patiems. Daug kam vaikiškoje širdelėje gimdavo svajonė – būti kunigu. Tokią svajonę turėjau ir aš. Namuose buvau įsirengęs altorėlį ir iš popieriaus pasisiūdinęs liturginius drabužius – arnotą, stulą ir kt. „laikydavau mišias“. Mišiolą atstodavo tėtis maldaknygė su tarpiniais lotyniškais tekstais.

Marijonų bažnytėlės aplinkoje mūsų vaikystė buvo laiminga ir prasminga. Ji buvo orientuota į vis didesnio pažinimo siekimą, religinio sąmoningumo plėtrą, dorą gyvenimo džiaugsmą.

Sovietų okupacinė valdžia, slopinusi krikščionišką tautinę mintį, pradėjo naikinti vienuolynus, uždarinėti jai klišiusias bažnyčias – mūsų tautos dvasinius židinius, suiminėti jai nepaklusnius kunigus ir vienuolius. Rusiškojo imperializmo kruviną grobuonišką ranką, kuri dabar niokoja Ukrainą, tąsyk pajuto visa mūsų tauta. 1948 m. buvo uždarytas marijonų vienuolynas ir Šv. Gertrūdos bažnyčia.

Belaukiant gauti kunigo šventimus mūsų „kunigėlis“ savo dvasinį darbą tęsė Fredos bažnytėlėje. Ne kartą jį ten aplankėme per gegužines pamaldas jau vilkintį prie altoriaus diakono drabužiais. Jis mums patarė ministranto tarnystę tęsti Mokinių bažnyčioje. Tačiau kiek vėliau pasklido netikėta žinia: mūsų mylėtas bei gerbtas „kunigėlis“ Juozas Jurkūnas atsisakė kunigystės siekio ir savo gyvenimą pasuko priešingu keliu: vedė moterį, pasidarė aršus ateistas, sovietinės valdžios šlovintojas, viešai savo paskaitomis dergiantis tikėjimą, Bažnyčią, savo buvusius mokytojus – iškiliusius kunigus... Išgyvenome dėl jo išdavystės, kurią gal nulėmė jo asmeninio gyvenimo susiklosčiusios aplinkybės, sovietinės valdžios veikimo kryptis. Jis dabar jau yra iškeliaęs į

Amžinybę. Norisi tikėti, kad jame, kažkur sielos kampelyje, vis tiek turėjo likti nors žiupsnelis mums vaikystėje, kaip buvusio mūsų dvasinio mokytojo, jo paties tada skelbtų tiesų, tikėjimo bei moralinio pastovumo žiupsnelis.

Uždarius vienuolyną ir Šv. Gertrūdos bažnyčią, su grupele ministrantų, nepabūgusių galimų sovietinės partokratijos patyčių, savo tarnystę šv. Mišioms tęsėme Švč. Sakramento (Mo-

Zakristijos koplyčioje su prelatu Vytautu Vaičiūnu buvę ministrantai dr. Raimundas Kaminskas ir Zigmas Tamakauskas

vaikus krikštydavo ne vienas aukštus postus turėjęs tuometinės kompartijos narys – vadinamasis komunistas... Prie jos reikėtų įrengti istorinę Atminimo lentą, liudijančią to meto patirtą tikrovę. Prie Katedros Didžiojo altoriaus rengdavome Švč. Sakramento adoraciją, o bokšte, talkinant varpininkei Bronytei, įsirengtame kambarėlyje rengdavome slaptus susirinkimus, kurių metu minėdavome tautines bei katalikiškas šventes, skaitydavome teminius pranešimus, domėjomės profesorių Prano Kuraičio, Stasio Šalkauskio ir Antano Maceinos filosofija, tautinio krikščioniško turinio poezija, Lietuvos istorija. Stipriai pamatus savo pasirinkto kelio idėjinius rūsiai ir rekrūtai.

Po šv. Mišių ministrantų vadovas Albertas Koženias, padėkojęs visiems šv. Mišių dalyviams, buvusiems ir esamiems ministrantams bei dvasios vadams, įteikė prisiminimo dovanėles ir Padėkos raštus.

Paskui visi susirinkome į šventiškai parengtą Katedros parapijos salę, kurioje vyko susitikimo tęsinys – kardinolo Sigitos Tamkevičiaus palaiminta Agapė. Tai tradicinis krikščioniškos vienybės ir tarpusavio meilės palaikymo pobūvis. Malonu, kad čia atėjo ir šv. Mišiose dalyvavę ministrantų šeimos nariai.

Susitikimas baigėsi nedidučiu kon-

certu. Esame dėkingi šio susitikimo rengėjui Albertui Koženiasui, Katedros vadovybei, kunigams, aukojusiems šv. Mišių auką, dėkingi esame ministrantų susibūrimų nepavargstančiam metraštininkui inžinieriui Vytautui Laskauskui ir nuolat leidžiamam vienintelio, skirto ministrantams, laikraščio „Ministrantas“ leidėjams bei jo globėjams.

Pažymėtina, kad iš jaunatviškų metų ministrantų būrio išaugo ir mūsų visuomenei daugiau ar mažiau žinomi žmonės – sportininkai Henrikas Markevičius, Alvydas Puidokas, kompozitorius Mindaugas Tamošiūnas, buvusios LŽŪA docentas dr. Vytautas Mikutis, iškilus žmogaus kūno ir sielos daktaras Modestas Juozaitis, folklorinio ansamblio „Blezdinga“ dainininkas Juozas Bakutis, vargonininkas Jonas Šalčius, miesto koncertmeisteris Kęstutis Ignatavičius, iniciatyvus sąjūdininkas dr. R. Kaminskas, buvęs Kauno katedros rektorius, idėjęs daug pastangų, kad šios šventovės vidus nušvistų savo pirminėmis spalvomis, kunigas šaulys Evaldas Vitulskis, Kauno Šv. Arkangelo Mykolo (Įgulos) bažnyčios rektorius, Kauno įgulos ir kitų kapelionatų kapelionas, šaulys kunigas Tomas Karklys, teologijos mokslų daktaras, kunigas pranciškonas, šaulys, įvairių organizacijų kapelionas Saulius Paulius Bytautas, kunigas dr. Nerijus Vyšniauskas. Kardinolo Sigitos Tamkevičiaus, arkivyskupo Kęstučio Kėvalo, vyskupo Eugenijaus Bartulio, prelate Vytauto Vaičiūno, monsinjoro Artūro Jagelavičiaus, monsinjoro Vytauto Griгарavičiaus ir daugelio kitų mūsų dvasios ganytojų vaikystės tako sodas taip pat pražydo būnant prie Altoriaus.

Daugeliui ministrantų tarnavimas prie Altoriaus parodė prasmingo gyvenimo kelio gaires, nuskaidrino pačios jaunystės gyvenimo žingsnius.

Būkime atsparūs siaučiant dabarties svetimiams ir abejingumą kilnioms vertybėms sėjantiems vėjams. Tegul mūsų vaikystės sodo žiedai niekada nenuvysta mūsų širdyse, primindami nuolatine pareiga visada rūpintis mūsų tautos dvasinės kultūros išsaugojimu ir puoselėjimu, savo Tėvynės šaknų gyvybingumu.

Dr. Raimundo Kaminsko
ir Vytauto Laskausko nuotr.

Septynioliktoji tradicinė konferencija „Vardan tos Lietuvos vienybė težydi!“

Rugsėjo 18 d. (trečiadienį) 13 val. Šiaulių vyskupijos pastoraciniame centre (Tilžės g. 186) įvyks Šiaulių vyskupijos, TS-LKD, LPKTB Šiaulių skyriaus organizuojama konferencija „Vardan tos Lietuvos vienybė težydi!“

13 val. Himnas. Sveikinimai.

13.30 val. Lietuvos šaulių sąjungos vado plk. ltn. Lino Idzelio pranešimas „Visuotinė gynyba: ar tai realybė, ar lozungas“.

14 val. Seimo Nacionalinio saugumo ir gynybos komiteto pirmininko Lauryno Kasčiūno – „Ką pavyko ir ką dar reikia padaryti, kad visuotinė gynyba neliktų tik deklaracija“.

14.20 val. S. Sondeckio Menų ir S. Šalkauskio gimnazijų mokytojai pristato piešinių konkurso dalyvių piešinius.

14.40 val. Šiaulių bajorų sąjungos vadės Anetos Koryznės pranešimas „Bajoriškumo apraiškos postmodernistinės visuomenės patriotiškumo įžvalgose“.

15 val. Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centro gen. direktoriaus Arūno Bubnio – „Piliatinis pasipriešinimas Lietuvoje: istorija ir dabartis“.

15.15 val. Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjungos pirmininko Gvido Rutkausko – „Svarbiausia – vienybė, vienybė, vienybė“.

15.30 val. TS-LKD Šiaulių skyriaus pirmininko Martyno Šiurkaus – „Būkime pasirošę ginti Tėvynę“.

15.45 val. konferencijos dalyvių pasisakymai.

Bendravimas prie kavos.

Konferencijos organizatoriai: Elžbieta Bagdonienė, LPKTB Šiaulių sk. pirmininkė; Romualdas Baltutis, tel. +370 618 72 785; Jonas Bartkus, tel. +370 687 71 716.